

Modul PRAVIČNOST

*Pravičnost je zavedanje, a ne osebna zavest, temveč zavedanje celotne
človečnosti.*

Aleksander Solženicin

Pravičnost pomeni pomembno osebno vrednoto, svoj končni pomen pa pridobi še zlasti kot družbena vrednota. Pomeni prepričanje in ravnanje, ki **obravnava vse ljudi brez izjeme in brezpogojno enako**, zlasti pri sankcioniranju njihovega delovanja. Čeprav je najmočnejše navezana na družbo in družbeno pravičnost, se mora dotikati tudi drugih bolj omejenih področij bivanja: družine, šole, delovnega okolja, družabnega življenja ... Zahteve pravičnosti je treba dopolnjevati z **zahtevami spoštovanja do konkretnih ljudi in nenazadnje tudi z ljubeznijo**.

Pravičnost označujejo naslednje vrednote:

1. PRAVICA

Tudi najšibkejša roka je dovolj močna, če udarja z mečem pravice.

John Webster

Pravica je temeljno pravilo o tem, kaj je ljudem dovoljeno in kaj jim pripada. Govorimo o pravici do dela, pravici do lastnine, pravici do izobrazbe. Uresničevati se mora tako, da ne povzroča krivice drugim.

2. SPOŠTOVANJE ZAKONOV

*Nikomur ni podarjena pravica, ne da bi mu bila hkrati naložena tudi
odgovornost.*

Gerald W. Johnson

Pri zakonih in pravilih gre vedno za navidezno odpovedovanje svobodi, a po drugi strani gre za zagotavljanje te svobode in zagotavljanje varnosti. S pravili, ki so bolj blaga oblika zakonov, se srečujemo tudi v vsakdanjem življenju: v različnih skupnostih, skupinah, razredih, tudi pri prijateljskih družbah.

3. NEPRISTRANSKOST

Nepristranskost je bistvo pravičnosti.

Potter Stewart

Nepristranskost je temelj vsakega sistema pravičnosti. Je načelo, ki zagotavlja odsotnost neupravičenih in krivičnih koristi, prednosti in predsodkov v odnosu do posameznikov. Biti »fair« pomeni, da enako veliko poslušáš kot govoriš, toliko daješ kot prejemaš.

4. ČLOVEKOVE PRAVICE

Zanikati ljudem človekove pravice pomeni izzivati njihovo najglobljo človečnost.

Nelson Mandela

So temeljne pravice in svoboščine, ki izhajajo iz dostojanstva posameznika kot človeka.

5. DRŽAVLJANSKE PRAVICE

Živi tako, da bodo tvoji otroci pomislili na pravičnost, skrb in poštenje, ko bodo pomislili nate.

H. Jackson Brown, ml.

So pravice in svoboščine, ki pripadajo nekomu kot državljanu; gre za svobodo govora, združevanja, svobodo tiska, volilno pravico, pravico do enakosti na javnih prostorih.

6. ENAKOPRAVNOST

Vsi imamo enake pravice, je rekel pritlikavec velikanu in segel po njegovih čevljih.

Nemški pregovor

Je načelo, ki zagotavlja enako dostopnost do pravic in svoboščin. Predstavnikom različnih skupin in samim skupinam daje enake možnosti na različnih področjih življenja.

7. ENAKOST PRED ZAKONOM

Edina stabilna država je tista, v kateri so vsi ljudje enaki pred zakonom.

Aristotel

Pravice in svoboščine veljajo za vse in enako velja tudi za dolžnosti. Ko presojava

ravnanje posameznikov, uporabljamo za vse posameznike enaka pravila. Enakost pred zakonov velja tudi na ravni zakonov in pravil v šolah, delovnih organizacijah, različnih skupnostih.

NATEČAJ NA TEMO "PRAVIČNOST"

(do 15. decembra)

Namen natečaja je spodbuditi čim večji krog **učencev, učiteljev in staršev**, da se aktivno vključijo v program in odkrijejo njegovo pomembnost in vlogo tudi v svojem lastnem lokalnem okolju in skozi lastne aktivnosti.

Dejavnost natečaja: **video z vzornikom.**

Vzorniki bodo na video posnetku odgovorili na naslednja vprašanja ali nekatera od teh vprašanj. Vprašanja smiselno prilagodite vzorniku in tistemu, ki izvaja intervju. Nobene potrebe ni da se vprašanj togo držite, prav tako ni potrebno postaviti vseh vprašanj.

- *Kako se je oblikoval vaš osebni občutek za pravičnost? Kaj je posebej vplivalo na to?*
- *Kako vi sami živite vrednoto pravičnosti?*
- *Proti katerim krivicam se še posebej borite in kako to počnete?*
- *Kako gledate na spoštovanje zakonov? Zakaj je to pomembno?*
- *Ali je pri tem, kar počnete, nepristranskost zelo pomembna? Kako se kaže njena pomembnost?*
- *Za katero človekovo pravico se vi osebno še posebej borite? Zakaj? Kako to počnete?*
- *Kje menite, da se je potrebno še posebej boriti za enakopravnost? Kakšne so vaše izkušnje s tem?*
- *Kako sta za vas povezani pravičnost in ljubezen? Kako vi osebno združujete to dvoje?*
- *Zakaj je aktivno državljanstvo pomemben del pravičnosti? Kako so lahko otroci in učenci aktivni državljani?*

Tehnična navodila

Video posnetek mora izpolnjevati sledeče tehnične pogoje:

- dolžina video prispevka mora biti daljša od dveh minut in krajša od desetih minut;
- video in zvok naj bosta posneta v čim boljši kvaliteti;
- video naj vsebuje čim manj motečih elementov (šum, nejasnost zvoka / efektov ipd.);
- posnetek je lahko narejen s katero koli tehniko: na klasičen način, s fotoaparatom ali mobitelom;

· video posnetek mora biti naložen na spletno stran <http://www.youtube.com> in mora v naslovu posnetka vsebovati besedo »pravičnost«. Video posnetek, ki bo vseboval intervju z vzornikom, naj v naslovu vsebuje tudi njegovo ime in priimek.

Videoposnetki bodo javno dostopni preko spletne strani Inštituta za etiko www.iev.si.

Če želite, da obrazi otrok na video posnetku niso vidni, potem snemajte otroke v hrbet ali pa naj bo pogled usmerjen v vzornika ali v neko sceno, snemajte pa le glasove otrok. YouTube ima tudi vgrajeno funkcijo, s katero lahko zameglite obraze oseb v posnetku.

Avtorji vseh objavljenih posnetkov bodo dobili priznanja.

Spoštovani starši!

Iskreno želimo, da bi se tudi vi aktivno vključili v projekt s svojimi idejami in predlogi, morebiti tudi z video posnetki, povezanimi z modulom PRAVIČNOST.

mateja.praunseis@quest.arnes.si

Mateja Naprudnik Praunseis